

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 listopada 2016 r.

Sąd Rejonowy dla Wrocławia-Śródmieścia we Wrocławiu IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w następującym składzie:

Przewodniczący: SSR Martyna Daniłowicz

Protokolant: Małgorzata Weres

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 2 listopada 2016 r. we W.

odwołania M. K. (1)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział we W.

z dnia 30 października 2015r. nr (...) -SER-1-O.- (...)

z dnia 05 kwietnia 2016r. nr (...) -SER-1-O.- (...)

o jednorazowe odszkodowanie z tytułu wypadku przy pracy,

I. zmienia zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział we W. z dnia 30 października 2015r. nr (...) -SER-1-O.- (...) w ten sposób, że przyznaje wnioskodawczyni M. K. (1) prawo do jednorazowego odszkodowania z ubezpieczenia wypadkowego w wysokości 13 649 zł z tytułu śmiertelnego wypadku przy pracy syna M. K. (2);

II. oddala odwołanie w pozostałym zakresie

III. koszty postępowania pomiędzy stronami znosi wzajemnie.

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 30 października 2015 r. znak (...) -SER-1-O.- (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział we W. odmówił wnioskodawczyni M. K. (1) prawa do jednorazowego odszkodowania po zmarłym w dniu (...) synu M. K. (2).

W treści decyzji organ rentowy wskazał, że wnioskodawczyni nie spełnia przesłanek określonych w art. 13 ust. 1, 2 pkt 3 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (dz. U. 2015.1242), a to wobec tego, że nie zamieszkiwała wspólnie ze swoim zmarłym synem, a tym samym nie prowadziła z nim wspólnego gospodarstwa. Nadto brak jest także dowodów na poparcie, że zmarły syn przyczynił się do jej utrzymania oraz nie potwierdzono wyrokiem sądu lub ugodą sądową alimentów na jej rzecz. Nadto organ rentowy podkreślił, że pomoc, o której mówi wnioskodawczyni nie stanowi zapewnienia utrzymania, bowiem udowodnienie zaspokajania potrzeb życiowych musi prowadzić do ustalenia, że bez świadczenia ze strony syna, nie byłaby w stanie zaspokoić swoich podstawowych potrzeb życiowych.

Decyzją z dnia 05 kwietnia 2016 r., znak (...) -SER-1-O.- (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział we W., na podstawie art. 114 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, odmówił wnioskodawczyni M. K. (1) ponownego ustalenia prawa do jednorazowego odszkodowania po zmarłym w dniu (...) synu M. K. (2).

Wnioskodawczyni M. K. (1) w dniu 13 maja 2016 r. wniosła odwołanie od w/w decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział we W. z dnia 30 października 2015 r. znak (...) -SER-1-O.- (...) oraz z dnia 05 kwietnia 2016 r. znak (...) -SER-1-O.- (...), zarzucając jej błędne zastosowanie art. 13 ust. 1, 2 pkt 2 ustawy wypadkowej w związku z art. 5 k.c., polegające na uznaniu, że nie należne jej jest jako najbliższemu członkowi rodziny (rodzic) odszkodowanie

z tytułu śmierci M. K. (2) (syna), albowiem nie zamieszkiwała wspólnie ze zmarłym synem, a tym samym nie prowadziła wspólnego gospodarstwa domowego, posiadała emeryturę, a stałe wsparcie finansowe, jakie udzielał zmarły ubezpieczony nie dowodzi, że przyczyniał się do utrzymania matki.

Wobec powyższego wnioskodawczynie wniosła o:

- zmianę (względnie uchylenie w całości) zaskarżonych decyzji i orzeczenie, że przysługuje jej jednorazowe odszkodowanie z tytułu śmiertelnego wypadku przy pracy syna M. K. (2),
- przyznanie jej jednorazowego odszkodowania z tytułu śmierci syna M. K. (2) w wypadku przy pracy wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 30 października 2015 r. do dnia 31 grudnia 2015 r. oraz za opóźnienie od dnia 01 stycznia 01 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty,
- zasądzenie od organu rentowego na jej rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa prawnego i kosztów udzielonego pełnomocnictwa (k. 2-6).

W treści uzasadnienia wnioskodawczynie wskazała, że w dniu 16 grudnia 2014 r. M. K. (2), wykonując obowiązki kapitana barki motorowej, podczas podróży służbowej na terenie Niemiec, około godziny 06:00 – 13:00, uległ śmiertelnemu wypadkowi. Wnioskodawczynie podkreśliła, że w dniu zdarzenia zmarły podlegał ubezpieczeniom społecznym z tytułu zatrudnienia w firmie (...) s.c. A. Ż., A. P. z siedzibą we W.. W dniu 21 lutego 2015 r. zespół powypadkowy sporządził protokół powypadkowy nr (...), w którym ustalił, że wypadek śmiertelny jakiemu uległ zmarły, jest wypadkiem przy pracy. Nadto Orzeczeniem Lekarza ZUS z dnia 22 września 2015 r. ustalono związek śmierci M. K. (2) z wypadkiem przy pracy z dnia 16 grudnia 2014 r.

Kolejno wnioskodawczynie wskazała, że zgodnie z treścią art.13 w zw. z art. 6 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, członkom rodziny ubezpieczonego, który zmarł wskutek wypadku przy pracy przysługuje jednorazowe odszkodowanie. Za członków rodziny w myśl tego przepisu uznaje się m.in. rodziców, jeżeli w dniu śmierci ubezpieczonego prowadzili z nim wspólne gospodarstwo domowe jeżeli przed śmiercią ubezpieczony przyczynił się do ich utrzymania.

Wobec powyższego, wnioskodawczynie podniosła, że w chwili śmierci syna zamieszkiwała wraz z mężem S. K. w spółdzielczym mieszkaniu, które położone jest na trzecim piętrze (czwarta kondygnacja) budynku wielolokalowego bez windy, przy ul. (...) w B.. Jej mąż i jednocześnie ojciec zmarłego był osobą całkowicie i trwale niezdolną do samodzielnej egzystencji, gdyż przebył uraz niedokrwienny mózgu, był sparaliżowany i nie poruszał się. W/w okoliczność została potwierdzona w Orzeczeniu (...) ds. Orzekania o Niepełnosprawności w O. z dnia 08 czerwca 2009 r. (sygn. 11926/09), w którym S. K. uznano za osobę ze znacznym stopniem niepełnosprawności. S. K. nie tylko wymagał stałej opieki ale również zakupu wszelkich środków ortopedycznych, pomocniczych, technicznych.

Następnie wnioskodawczynie podniosła, że po śmierci syna stan zdrowia jej męża, uległ znacznemu pogorszeniu i w dniu 09 stycznia 2015 r., tj. 38 dni po śmierci syna, nastąpił jego zgon. S. K. nie wytrzymał bowiem fizycznie i psychicznie tragicznej informacji o śmierci ukochanego syna. Wskutek powyższego została ona sama w mieszkaniu i obecnie sama w nim gospodaruje.

Dalej wnioskodawczynie podniosła, że przed śmiertelnym wypadkiem, M. K. (2) znacząco i stale przyczyniał się do utrzymania obojga rodziców. Ponieważ jako kapitan barek śródlądowych osiągał znaczne dochody, każdego miesiąca przekazywał swoim rodzicom kwotę, co najmniej 600 zł miesięcznie w gotówce do jej rąk. Nadto finansował rodzicom zakup leków, rehabilitacje, wykonał kapitalny remont łazienki w mieszkaniu, kupował węgiel i drewno na każdą zimę (mieszkanie ogrzewane piecem) oraz przynosił opał na trzecie piętro. Dodatkowo opiekował się ojcem, wobec czego nie było konieczności zatrudnić do niego opiekunki. Zmarły M. K. (2) mieszkał w odległości około 500 m od rodziców – przy ul. (...), wraz z małżonką i dziećmi. U rodziców bywał kilka razy dziennie i w razie potrzeby również nocował.

Kolejno wnioskodawczyni podała, iż uzyskuje emeryturę w kwocie 1.185,27 zł, zaś zmarły małżonek uzyskiwał kwotę 1.039,26 zł miesięcznie. W/w kwoty wobec znacznych wydatków, nie były wystarczające. Powódka podkreśliła, że: koszt utrzymania mieszkania to średnio 182,37 zł czynsz, plus ok. 20 zł opłata za gospodarowanie odpadami komunalnymi, 60 zł opłata za energię elektryczną, żyzywanie 1000 zł, leczenie plus rehabilitacja 900 zł, węgiel plus drewno minimum 3000,00 zł, koszty dojazdów na leczenie i rehabilitację ok 250 zł, telefon 100 zł, gaz, ok. 100 zł. Nadto wnioskodawczynię oraz jej zmarłego męża do lekarzy dowoził jej zmarły syn.

Wobec powyższego wnioskodawczyni, stanowczo podkreśliła, że jej zmarły syn M. K. (2), w sposób znaczny przyczynił się do utrzymania jej i zmarłego męża, wspierał finansowo, czasowo i uczuciowo. Był gwarantem utrzymania, dodawał otuchy, był właściwie na każde zawołanie i do pełnej dyspozycji.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział we W. wniósł o:

- oddalenie odwołania, co do decyzji z dnia 05 kwietnia 2016 r.
- odrzucenie odwołania od decyzji z dnia 30 października 2015r., jako wniesionego po terminie,
- zasądzenia kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych (k. 78).

W treści uzasadnienia organ rentowy powołał się na treść art. 114 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, zgodnie z którym prawo do świadczeń ulega ponownemu ustaleniu na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu, jeżeli po uprawomocnienie się decyzji w sprawie świadczeń przedłożone zostaną nowe dowody lub ujawniono okoliczności istniejące przed wydaniem decyzji mające wpływ na prawo do świadczeń.

Organ rentowy podkreślił następnie, że złożone przez wnioskodawczynię dokumenty (faktury oraz rozliczenia roczne) w dalszym ciągu nie dowodzą, że syn przyczynił się do jej utrzymania. W ocenie organu rentowego wnioskodawczyni nie przedłożyła nowych dowodów, które uzasadniałyby zmianę decyzji z dnia 30 października 2015 r. oraz nie zaistniały żadne nowe okoliczności. Wobec tego, ZUS odmówił powódce ponownego ustalenia prawa do jednorazowego odszkodowania.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawczyni M. K. (1), urodzona w (...) r. prowadziła gospodarstwo domowe wspólnie ze swoim mężem – S. K. do 09 stycznia 2015 r., tj. do chwili jego śmierci. Wspólnie z mężem zamieszkiwała w spółdzielczym mieszkaniu, które położone jest na trzecim piętrze (czwarta kondygnacja) budynku wielolokalowego bez windy, przy ul. (...) w B..

Lokal mieszkalny ogrzewany jest samodzielnym piecem wolnostojący na węgiel i drewno. Roczny koszt ogrzewania lokalu to około 3.000,00 zł.

Od 1998 r. wnioskodawczyni pobiera emeryturę. Od 2009 r. wysokość emerytury wnioskodawczyni oscyluje w granicy 1.000,00 zł netto miesięcznie. W okresie wcześniejszym wnioskodawczyni osiągała znacznie niższą emeryturę, ok. 800 zł netto.

Mąż wnioskodawczyni S. K., urodzony w roku 1941 również pobierał emeryturę w wysokości około 900 zł netto.

Nadto od 20 kwietnia 2009 r. mąż wnioskodawczyni miał ustalony znaczny stopień niepełnosprawności i z tego tytułu przysługiwał mu dodatek pielęgnacyjny w kwocie około 200 zł netto.

W marcu 2014 r. emerytury w/w osób zostały nieznacznie podniesione: M. K. (1) otrzymała kwotę około 1.187,27 zł netto, natomiast S. K. kwotę 973,08 zł netto plus dodatek opiekuńczy w kwocie 206,76 zł.

Łącznie na prowadzenie gospodarstwa domowego w roku 2014 r. emeryci dysponowali kwotą w wysokości 2.367,11zł.

Dowód: - decyzje ZUS dot. wysokości emerytury, w aktach ZUS-u,

- decyzja ZUS z dnia 23 kwietnia 2009 r., w aktach ZUS-u,
- decyzja o waloryzacji emerytury z dnia 02 marca 2015 r., k. 21,
- decyzja o waloryzacji emerytury z dnia 05 marca 2014 r., k. 22
- zeznanie podatkowe wnioskodawczynie za rok 2014, k. 36-39, 40-42,
- orzeczenie o stopniu niepełnosprawności męża wnioskodawczynie, k. 19,
- odpis skrócony aktu zgony męża wnioskodawczynie, k. 20
- przesłuchanie wnioskodawczynie, k.115v-116,

Na miesięczne koszty utrzymania mieszkania składały się następujące kwoty:

- 182,37 zł czynsz,
- 20 zł opłata za gospodarowanie odpadami komunalnymi,
- 60zł opłata za energię elektryczną,
- 100zł opłata za telefon,
- 100 zł gaz,
- 250 zł węgiel i drewno (roczny koszt to 3.000,00 zł).

Łącznie na opłaty bieżące małżonkowie wydawali kwotę 612,37 zł.

Koszty miesięcznego wyżywienia dla dwóch osób to natomiast około 1.000 zł.

Dowód: - pismo spółdzielni o wysokość czynszu, k. 23,

- potwierdzenia opłaty za energię elektryczną, k. 24,
- zeznania świadka M. K. (3), k. 98, 98v,
- przesłuchanie wnioskodawczynie, k. 115v-116,

Mąż wnioskodawczynie od wielu lat cierpiał na otępienie mieszane t. A., cukrzycę insulinozależną z powikłaniami, nadciśnienie tętnicze oraz miał przewlekłego krwaka przymózgowego.

W 2009 r. mąż wnioskodawczynie doznał ciężkiego udaru, na skutek czego nie mówił oraz nie mógł się samodzielnie poruszać. Wymagał stałej opieki przez osoby trzeciej oraz konieczności korzystania z usług socjalnych, opiekuńczych, terapeutycznych oraz rehabilitacyjnych.

Nadto wymagał kosztownego leczenia oraz zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i inne środki pomocnicze, m.in. siedzisko wannowe, które umożliwiały mu funkcjonowanie.

Z uwagi na to, że mąż wnioskodawczynie nie poruszał się samodzielnie, konieczne były domowe wizyty lekarskie, które rodzina musiała pokrywać z własnych środków finansowych.

Nadto konieczny był dowóz S. K. na rehabilitację. Miesięcznie koszt dojazdu na rehabilitację wynosił ok. 250 zł.

Miesięczne koszty utrzymania męża wnioskodawczynie wynosił około 1.150,00 zł. Na w/w kwotę składało się: zakup leków, pieluchomajtek i innych środków pomocniczych oraz rehabilitacja i koszty dojazdu na rehabilitację.

Wnioskodawczynie od wielu lat leczy się na serce.

Nadto w 1999 r. przeszła udar.

Koszty zakupów leków dla wnioskodawczynie wynoszą około 200 zł miesięcznie, natomiast wizyta u kardiologa około 200 zł.

Miesięcznie na leczenie małżonkowie wydawali około 1.350,00 zł, kwota ta nie obejmowała kosztów domowych wizyt lekarskich oraz prywatnych wizyt do kardiologa.

Wnioskodawczynie wraz z mężem nie byli w stanie pokryć swoich niezbędnych potrzeb z własnych środków finansowych.

Dowód: - karta informacyjna z leczenia szpitalnego męża wnioskodawczynie, k. 27- 28, 29-39,

- karta informacyjna z leczenia wnioskodawczynie, k. 25-26

- zaświadczenie lekarskie, k. 31,32

- zaświadczenie o stanie zdrowia, k. 33,

- faktury za lekarstwa dla S. K., k. 46, 48-62,

- faktury za lekarstwa dla M. K. (1), k. 63-68,

- faktura za siedzisko wannowe, k. 47,

- zeznania świadka B. Ł., k. 96-97,

- zeznania świadka B. P., k. 97,

- zeznania świadka K. S., k. 97v, 98,

- zeznania świadka M. K. (3), k. 98, 98v,

- przesłuchanie wnioskodawczynie, k. 115v-116,

M. K. (1) nie zatrudniała do opieki nad mężem opiekunki. W opiece nad mężem pomagał jej w szczególności jeden z synów – M. K. (2).

M. K. (1) miała dwóch synów: M. i M. K. (3).

M. K. (3) początkowo przebywał za granicą, natomiast od kilku lat nie pracuje, gdyż zajmuje się chorym 4-letnim synem. Wobec tego, w opiekę nad ojcem bardziej zaangażowany był M. K. (2).

M. K. (2) mieszkał w tej samej miejscowości co rodzice, w odległości 3 minut od ich mieszkania. Był zatrudniony w (...) s.c. A. Ż., M. P. od dnia 01 sierpnia 2012 r. na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony, na stanowisku kapitana statku w żegludze śródlądowej.

Żona M. K. (2) pracowała w sklepie, na stanowisku sprzedawczynie. M. K. (2) miał dwójkę nastoletnich dzieci.

Charakter pracy M. K. (2) – jeden miesiąc na statku, jeden w domu, umożliwiał mu opiekę na schorowanym ojcem. W okresie kiedy nie wypływał w trasę, M. K. (2) kąpał ojca, karmił go, przebierał i przewijał ojca.

Natomiast w okresie kiedy przebywał w podróży służbowej, w opiece chorym S. K. pomagali sąsiedzi oraz M. K. (3).

Nadto M. K. (2) nie tylko pomagał w opiece nad schorowanym ojcem, ale również stale wspierał finansowo rodziców.

Wspólnie z bratem wyremontował rodzicom łazienkę, kupił specjalnie łóżko dla obłożnie chorego ojca, kupował im jedzenie, przywoził środki czystości i ubrania z zagranicy, kupował opatrunki i pieluchomajtki dla ojca oraz kupował węgiel. Dodatkowo zakupiony przez siebie węgiel wnosił rodzicom do mieszkania na trzecie piętro.

Nadto rozpoczął remont przedpokoju, którego wyniku tragicznej śmierci nie zdołał dokończyć.

M. K. (2) był stale obecny w życiu rodziców i stanowił dla nich wsparcie nie tylko finansowe ale również psychiczne.

Sytuacja finansowo M. K. (2) pozwalała mu na stałe wsparcie rodziców.

Dowód: - protokół nr (...) ustalenia okoliczności i przyczyn wypadku przy pracy

- odpis skrócony aktu urodzenia, k. 18,
- zeznania świadka B. Ł., k. 96-97,
- zeznania świadka B. P., k. 97,
- zeznania świadka K. S., k. 97v, 98,
- zeznania świadka M. K. (3), k. 98, 98v,
- przesłuchanie wnioskodawczynie, k. 115v-116,

Od dnia (...) syn wnioskodawczynie – M. K. (2) przebywał w podróży służbowej wykonując zleczone przewozy towarów (węgla) na terenie Niemiec.

W dniu 16 grudnia 2014 r. uległ śmiertelnemu wypadkowi w trakcie wykonywania obowiązków pracowniczych na barce motorowej.

Pracodawca uznał w/w zdarzenie za wypadek przy pracy.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział we W. przyznał jednorazowe odszkodowanie żonie zmarłego oraz dwójce jego dzieci.

Dowód: - protokół nr (...) z dnia 23 lutego 2015 r., ustalenia okoliczności i przyczyn wypadku przy pracy, k. 11-16

- odpis skrócony aktu zgonu, k. 20
- uwierzytelnione tłumaczenie z języka niemieckiego, k. 9,
- poświadczony tłumaczenie z języka niemieckiego, k. 10,
- przesłuchanie wnioskodawczynie, 115v-116,

W dniu 09 stycznia 2015 r. zmarł mąż wnioskodawczynie – S. K..

Dowód: - odpis skrócony aktu zgonu S. K. , k. 20,

- przesłuchanie wnioskodawczynie, 115v-116,

Po śmierci syna i męża sytuacja finansowa wnioskodawczynie znacznie się pogorszyła. Koszty utrzymania mieszkania nadal oscylują w granicach 612,37 zł, do tego dochodzą leki w wysokości ok. 200 zł miesięcznie oraz wizyty u kardiologa w kwocie 200 zł.

Aktualnie wnioskodawczynie otrzymuje emeryturę w kwocie 1.185,27 zł.

Drugi syn wnioskodawczynie – M. K. (3), w ramach swoich możliwości stara się pomóc wnioskodawczynie, niemniej jednak z uwagi na to, że jest osobą bezrobotną i opiekuje się chorym synem, ma ograniczone możliwości.

Wobec tego, wnioskodawczynie często pożycza pieniądze od swojej sąsiadki.

Nadto po niespodziewanej śmierci syna jak i męża wnioskodawczynie popadła w ciężką depresję.

W dalszym ciągu zażywa leki uspokajające.

Dowód: - zeznania świadka B. Ł., k. 97,

- zeznania świadka M. K. (3), k. 98, 98v,

- przesłuchanie wnioskodawczynie, k. 115v-116,

W dniu 09 kwietnia 2015 r. wnioskodawczynie wniosła o wypłatę jednorazowego odszkodowania z tytułu śmiertelnego wypadku przy pracy swojego syna M. K. (2).

Pismem datowanym na dzień 17 kwietnia 2015 r. organ rentowy wezwał powódkę do przedłożenia odpisu aktu urodzenia zmarłego syna.

W dniu 24 kwietnia 2015 r. wnioskodawczynie przedstawiła organowi rentowemu skrócony odpis aktu urodzenia zmarłego syna.

Orzeczeniem z dnia 22 września 2015 r. Lekarz Orzecznik ZUS ustalił związek śmierci syna wnioskodawczynie z wypadkiem przy pracy z dnia 16 grudnia 2014 r.

Dowód: - wniosek wnioskodawczynie z dnia 09 kwietnia 2015 r., w aktach ZUS-u,

- wezwanie do przedłożenia dodatkowych dokumentów,

- protokół odbioru skróconego aktu urodzenia, k. 5

Decyzją z dnia 30 października 2015 r. znak (...) -SER-1-O.- (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział we W. odmówił wnioskodawczynie M. K. (1) prawa do jednorazowego odszkodowania po zmarłym w dniu (...) synu M. K. (2).

W treści decyzji organ rentowy wskazał, że wnioskodawczynie nie spełnia przesłanek określonych w art. 13 ust. 1, 2 pkt 3 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (dz. U. 2015.1242), a to wobec tego, że nie zamieszkiwała wspólnie ze swoim zmarłym synem, a tym samym nie prowadziła z nim wspólnego gospodarstwa. Nadto brak jest także dowodów na poparcie, że zmarły syn przyczynił się do jej utrzymania oraz nie potwierdzono wyrokiem sądu lub ugodą sądową alimentów na jej rzecz. Nadto organ rentowy podkreślił, że pomoc, o której mówi wnioskodawczynie nie stanowi zapewnienia utrzymania, bowiem udowodnienie zaspokajania potrzeb życiowych musi prowadzić do ustalenia, że bez świadczenia ze strony syna, nie byłaby w stanie zaspokoić swoich podstawowych potrzeb życiowych.

Dowód: decyzja ZUS z dnia 30 października 2015 r., k. 75-76,

W dniu 28 stycznia 2016 r. wnioskodawczyni zwróciła się o pomoc do profesjonalnego pełnomocnika.

Pismem wysłanym w dniu 24 lutego 2016 r. wnioskodawczyni, reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika wniosła o przyznanie jej prawa do jednorazowego odszkodowania dla członka rodziny.

Decyzją z dnia 05 kwietnia 2016 r., znak (...) -SER-1-O.- (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział we W., na podstawie art. 114 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, odmówił wnioskodawczyni M. K. (1) ponownego ustalenia prawa do jednorazowego odszkodowania po zmarłym w dniu (...) synu M. K. (2).

Dowód: - pełnomocnictwo,

- wniosek o przyznanie jednorazowego odszkodowania z dnia 24 lutego 2016 r., k. 71 - 74

- decyzja ZUS z dnia 05 kwietnia 2016 r., k. 69, 70

Mając na uwadze powyższe ustalenia stanu faktycznego Sąd zważył, co następuje:

Powództwo jako uzasadnione podlegało uwzględnieniu w części.

W toku niniejszego procesu wnioskodawczyni wniosła odwołanie od dwóch decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział we W. z dnia 30 października 2015 r. znak (...) -SER-1-O.- (...), odmawiającej jej prawa do jednorazowego odszkodowania po zmarłym w dniu (...) synu M. K. (2) oraz od decyzji ZUS z dnia 05 kwietnia 2016 r., znak (...) -SER-1-O.- (...) odmawiającej ponownego ustalenia prawa do jednorazowego odszkodowania po zmarłym w dniu (...) synu M. K. (2).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział we W., wniósł natomiast o oddalenie odwołania, co do decyzji z dnia 05 kwietnia 2016 r. oraz o odrzucenie odwołania od decyzji z dnia 30 października 2015r., jako wniesionego po terminie.

Wobec takiego stanowiska stron, celem niniejszego postępowania było ustalenie czy odwołanie od decyzji z dnia 30 października 2015 r. zostało wniesione po terminie i wobec tego nie zasługuje na rozpoznanie oraz czy zmarły syn – M. K. (2) przyczyniał się do utrzymania wnioskodawczyni.

Ustalając stan faktyczny sprawy Sąd oparł się w szczególności na dowodach z dokumentów, tj. decyzji ZUS dot. wysokości emerytury, decyzji ZUS z dnia 23 kwietnia 2009 r., decyzji o waloryzacji emerytury z dnia 02 marca 2015 r., decyzji o waloryzacji emerytury z dnia 05 marca 2014 r., zeznaniach podatkowych wnioskodawczyni za rok 2014, orzeczeniu o stopniu niepełnosprawności męża wnioskodawczyni, odpisie skróconego aktu zgonu męża wnioskodawczyni, pisma spółdzielni o wysokość czynszu, potwierdzeniu opłaty za energię elektryczną, karcie informacyjnej z leczenia szpitalnego męża wnioskodawczyni, karcie informacyjnej z leczenia wnioskodawczyni, zaświadczeniach lekarskich, zaświadczeniach o stanie zdrowia, fakturach za lekarstwa dla S. K., fakturach za lekarstwa dla M. K. (1), protokole nr (...) ustalenia okoliczności i przyczyn wypadku przy pracy, odpisie skróconego aktu urodzenia, odpisie skróconym aktu zgonu, uwierzytelnionym tłumaczeniu z języka niemieckiego, poświadczonym tłumaczeniu z języka niemieckiego, wniosku wnioskodawczyni z dnia 09 kwietnia 2015 r., pełnomocnictwie z dnia 28 stycznia 2015 r., wniosku o przyznanie jednorazowego odszkodowania z dnia 24 lutego 2016 r., a to wobec tego, że żadna ze stron w toku procesu nie zakwestionowała ich wiarygodności i autentyczności.

Nadto dla zbudowania stanu faktycznego niniejszej sprawy istotne były zeznania powołanych do sprawy świadków, tj. B. Ł., B. P., K. S., M. K. (3), które to Sąd uznał, za w pełni wiarygodne, a to wobec tego, że były spójne, logiczne i rzeczowe oraz w pełni ze sobą korespondowały. Zauważyć bowiem należy, iż w/w świadkowie w sposób kompletny zobrazowali trudną sytuację życiową wnioskodawczyni jak i jej męża. Świadczenie bowiem jednoznacznie podnieśli, że wnioskodawczyni bez stałego wsparcia finansowego zmarłego syna – M. K. (2), nie byłaby w stanie zrealizować podstawowych potrzeb swoich oraz męża. Podkreślić należy, iż w/w świadkowie podawali konkretne przykłady pomocy udzielanej rodzicom przez zmarłego wskazując, m.in. na remont łazienki, rozpoczęty remont przedpokoju,

zakup jedzenia, środków chemicznych i ubrań, zakup węgla i drewna na opał oraz stałą pomoc M. K. (2) w opiece na ojcem.

Zatem, Sąd dał wiarę twierdzeniom wnioskodawczynie – M. K. (1), w zakresie w jakim wskazywała ona, że zmarły syn stale wspierał ją finansowo.

Wobec powyższego stanowiska stron, Sąd w pierwszej kolejności postanowił odnieść się do kwestii upływu terminu do wniesienia odwołania od decyzji ZUS z dnia 30 października 2015 r..

W/w kwestię reguluje art. 477⁹ § 3 k.p.c, zgodnie z którym Sąd odrzuci odwołanie wniesione po upływie terminu, chyba że przekroczenie terminu nie jest nadmierne i nastąpiło z przyczyn niezależnych od odwołującego się.

Powyższe oznacza, że w odrębnym postępowaniu w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych, w odniesieniu do odwołania wszczynającego postępowanie sądowe, nie są stosowane ogólne reguły postępowania o przywrócenie terminu, przewidziane w art. 168 i n. k.p.c. Sąd z urzędu dokonuje nie tylko sprawdzenia zachowania przez stronę terminu do wniesienia odwołania, ale także - w przypadku stwierdzenia opóźnienia - ocenia jego rozmiar oraz przyczyny.

Co ważne, Sąd ma dyskrejonalną możliwość potraktowania spóźnionego odwołania tak, jakby zostało wniesione w terminie. Może tego dokonać pod warunkiem uznania, że przekroczenie terminu nie jest nadmierne oraz że nastąpiło z przyczyn niezależnych od skarżącego i stosownie do oceny tych okoliczności odwołanie odrzuca albo nadaje mu bieg (Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 czerwca 2015 r., I UK 347/14, LEX nr 1771401).

Odnosząc się do kwestii oceny nadmierności opóźnienia, podkreślić należy, iż powinna być ona odniesiona do końcowej daty miesięcznego terminu na wniesienie odwołania, a zatem opóźnienie powinno być liczone nie od daty otrzymania decyzji organu rentowego, lecz od końca terminu na wniesienie odwołania (wyrok SN z dnia 14 marca 2014 r., II UK 340/13, LEX nr 1446448).

Ciężar dowodu doręczenia pisma lub decyzji, o których mowa w ust. 1, spoczywa na Zakładzie - art. 71a ust. 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych.

Owszem zgodnie z treścią w/w przepisu Zakład może przysłać pisma i decyzje listem zwykłym, niemniej jednak w razie sporu ciężar dowodu doręczenia pisma lub decyzji, o których mowa w ust. 1, spoczywa na Zakładzie (art. 71a ust. 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych).

Z treści art. 477⁹ § 1 k.p.c., wynika natomiast, że odwołania od decyzji organów rentowych wnosi się na piśmie do organu, który wyda decyzję, lub do protokołu sporządzonego przez ten organ w terminie miesiąca od dnia doręczenia decyzji.

Mając na uwadze powyższe, podnieść należy, iż ocena nadmierności opóźnienia wniesienia odwołania w niniejszej sprawie jest niemożliwa. Zauważyć bowiem należy, iż Zakład Ubezpieczeń Społecznych w żaden sposób nie wykazał w jakim terminie decyzja z dnia 30 października 2015 r. została doręczona wnioskodawczynie, wskazując jedynie, że odwołanie zostało wniesione po terminie. Wnioskodawczynie natomiast wskazywała wyłącznie, iż otrzymała decyzje ZUS, w żaden sposób nie mogąc konkretnie określić w jakim czasie to miało miejsce. Fakt ten, w ocenie Sądu jest zrozumiały, gdyż wnioskodawczynie jako osoba w podeszłym wieku, a nadto schorowana, po tak długim okresie czasu może nie pamiętać dokładnie daty otrzymania decyzji. Nadto, stan zdrowia wnioskodawczynie nie pozwalał jej na racjonalną ocenę sytuacji prawno – procesowej. Nie można bowiem nie uwzględnić faktu, iż po utarciu dwóch najbliższych osób z rodziny, wnioskodawczynie cierpiała na ciężką depresję.

Wobec tego, podnieść należy, iż to organ rentowy winien jednoznacznie wykazać, w jakiej dacie decyzja została wnioskodawczynie doręczona, a w przypadku braku takiego wykazania nie może zostać skutecznie podniesiony zarzut wniesienia odwołania z przekroczeniem ustawowego terminu.

Komentowana regulacja nie może wywoływać negatywnych konsekwencji procesowych dla wnioskodawczyni, skoro w przypadku wątpliwości, co do prawidłowości i momentu doręczenia pism i decyzji ciężar dowodu spoczywa na Zakładzie. Powyższe niewątpliwie oznacza, że doręczenie listem zwykłym będzie zawsze skutkowało wątpliwościami, co do jego prawidłowości, zaś w praktyce niweczy możliwość przeprowadzenia skutecznego dowodu co do udowodnienia okoliczności doręczenia. Wątpliwości w powyższym zakresie powinny być rozstrzygane na korzyść wnioskodawczyni, gdyż brak skutecznego doręczenia godzi w jego podstawowe uprawnienia procesowe, a przede wszystkim w możliwość skutecznego zaskarżenia wydanej decyzji.

Wskazać należy, iż w niniejszej sprawie organ rentowy przedstawił jedynie dowód wręczenia decyzji do wysyłki, pomijając całkowicie kwestię faktycznej daty doręczenia decyzji.

Nadto w ocenie Sądu, za uznaniem, iż odwołanie zostało wniesione w terminie, przemawia stan zdrowia wnioskodawczyni oraz podeszły wiek. Wnioskodawczyni jest osobą, która ukończyła 73 lata i nie jest w stanie prawidłowo zinterpretować treści otrzymanych decyzji oraz nie jest świadoma konsekwencji prawnych owych decyzji. Nadto szczególnie podkreślić należy, iż po śmierci syna – M. K. (2) oraz męża – S. K., wnioskodawczyni cierpiała i w dalszym ciągu cierpi na depresję. Wobec tego, zażywa leki uspokajające, które niewątpliwie mają bezpośredni wpływ na jej stan psychiczny.

Dodatkowo za uznaniem, iż odwołanie od decyzji z dnia 30 października 2015 r. zostało wniesione w terminie przemawiają zasady współżycia społecznego. Nie można bowiem nie mieć na uwadze faktu, iż odrzucenie odwołanie rodziłoby zbyt poważne konsekwencje dla wnioskodawczyni, która jako osoba chora i niepełnosprawna, potrzebuje środków na zaspokojenie swoich podstawowych potrzeb. Nie może budzić bowiem żadnych wątpliwości fakt, iż emerytura wnioskodawczyni, nie pozwala na zaspokojenie jej podstawowych potrzeb, w tym w szczególności na zakup jedzenia czy leków. Aktualnie wnioskodawczyni jest uzależniona od wsparcia finansowego swojego syna – M. K. (3), który jest osobą bezrobotną (opiekuje się chorym synem) i ma ograniczone możliwości pomocy finansowej matce.

Wobec tego, Sąd uznał, iż wnioskodawczyni wniosła odwołanie od decyzji z dnia 30 października 2015 r. w terminie, a nadto odwołanie od w/w decyzji uznał za uzasadnione.

Zauważyć bowiem należy, iż z treści art. 13 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (dz. U. 2015.1242) wynika jednoznacznie, że członkom rodziny ubezpieczonego, który zmarł wskutek wypadku przy pracy lub choroby zawodowej, przysługuje jednorazowe odszkodowanie. Odszkodowanie to przysługuje również w razie śmierci wskutek wypadku przy pracy lub choroby zawodowej rencisty, który był uprawniony do renty z ubezpieczenia wypadkowego.

Zgodnie natomiast z ust 2 w/w artykułu członkami rodziny uprawnionymi do odszkodowania są:

- 1) małżonek, z zastrzeżeniem ust. 3;
- 2) dzieci własne, dzieci drugiego małżonka, dzieci przysposobione oraz przyjęte na wychowanie i utrzymanie przed osiągnięciem pełnoletności wnuki, rodzeństwo i inne dzieci, w tym również w ramach rodziny zastępczej, spełniające w dniu śmierci ubezpieczonego lub rencisty warunki uzyskania renty rodzinnej;
- 3) rodzice, osoby przysposabiające, macocha oraz ojczym, jeżeli w dniu śmierci ubezpieczonego lub rencisty prowadzili z nim wspólne gospodarstwo domowe lub jeżeli ubezpieczony lub rencista bezpośrednio przed śmiercią przyczyniał się do ich utrzymania albo jeżeli ustalone zostało wyrokiem lub ugodą sądową prawo do alimentów z jego strony.

O wysokości jednorazowego odszkodowania dla członków rodziny zmarłego ubezpieczonego, statuuje art. 14 ust. 3 w/w ustawy, zgodnie z którym jeżeli obok małżonka lub dzieci do jednorazowego odszkodowania uprawnieni są równocześnie inni członkowie rodziny, każdemu z nich odszkodowanie przysługuje w wysokości 3,5-krotnego przeciętnego wynagrodzenia, niezależnie od odszkodowania przysługującego małżonkowi lub dzieciom zgodnie z ust. 1 pkt 1 lub ust. 2.

Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego ogłasza w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski" wysokość kwot jednorazowych odszkodowań, o których mowa w ust. 1-4 i art. 12.

Mając na uwadze powyższe, zauważyć należy, iż organ rentowy odmówił wnioskodawczyni – matce zmarłego pracownika, prawa do jednorazowego odszkodowania wyłącznie z uwagi na brak wykazania, że zmarły syn bezpośrednio przed śmiercią przyczynił się do ich utrzymania.

Zważyć przy tym należy, iż okolicznością bezsporną w niniejszej sprawie było to, że M. K. (2) w dniu 16 grudnia 2014 r. zmarł w wyniku wypadku przy pracy, wobec czego ZUS wypłacił żonie jak i dzieciom zmarłego odpowiednie odszkodowanie. Nadto wnioskodawczyni w toku procesu nie kwestionowała tego, że nie prowadziła ze zmarłym synem wspólnego gospodarstwa domowego, wskazując jednakże, iż M. K. (2) stale wspierał ją finansowo.

Jak wynika z powołanych przepisów jedną z przesłanek prawa do jednorazowego odszkodowania przysługującego rodzicom jest ustalenie, że ubezpieczony bezpośrednio przed śmiercią przyczynił się do ich utrzymania. Ustawodawca nie sprecyzował jednak kryteriów, które mogłyby pomóc w ustaleniu tych okoliczności. Stanowią one także przesłankę nabycia prawa do renty rodzinnej przysługującej rodzicom na podstawie art. 71 pkt 1 ustawy o emeryturach i rentach. Sąd Apelacyjny we Wrocławiu w wyroku z dnia 15 lutego 2012 r. III AUa 1657/11 wskazał, że „Wykładnia celowościowa i logiczna sformułowania "przyczynił się do ich utrzymania" nakazuje przyjąć, że w art. 71 pkt 1 u.e.r.f.u.s. chodzi o sytuację, w której emeryt lub rencista, realizując swój obowiązek alimentacyjny, poprzez pomoc finansową świadczoną na rzecz swoich rodziców, podnosił ich status materialny, a jego śmierć doprowadziła do pogorszenia się tego statusu. Z kolei samo określenie "przyczynił się" należy rozumieć jako "dodał więcej, dołożył, przysporzył komuś czegoś". Wobec tego należy stwierdzić, że sformułowanie to powinno być rozumiane w ten sposób, że dla spełnienia zawartej w nim przesłanki prawa do renty rodzinnej wystarczające będzie wykazanie choćby częściowego pozostawania na utrzymaniu zmarłego. Jak z powyższego wynika osoba bliska nie musi pozostawać na wyłącznym utrzymaniu zmarłego, gdyż jej roszczenie o rentę uzasadnia także częściowe utrzymywanie. W ustawie wypadkowej nie została określona wielkość udziału ubezpieczonego w utrzymaniu rodziców, wystarczające jest choćby częściowe pozostawanie na utrzymaniu rodziców.

Pojęcie „przyczynianie się do utrzymania” może być łączone z dostarczaniem środków utrzymania, które jest przesłanką renty z art. 446 § 2 k.c. przysługującej bliskim, jeżeli zmarły dostarczał im dobrowolnie i stale środki utrzymania.

Zdaniem Sądu zgromadzony w sprawie materiał dowodowy, jednoznacznie wykazał, że syn wnioskodawczyni – M. K. (2) bezpośrednio przed śmiercią przyczynił się do utrzymania wnioskodawczyni jak i jej męża.

Zauważyć bowiem należy, iż w roku 2014 r. wnioskodawczyni wspólnie z obłożnie chorym mężem dysponowali wyłącznie kwotą 2.367,11 zł miesięcznie, przy czym miesięczny koszt utrzymania mieszkania wynosił, 612,37 zł, koszt leczenia i rehabilitacji męża wnioskodawczyni oscyłował w granicy 1.150,00 zł, natomiast na same leki dla siebie wnioskodawczyni wydawała kwotę około 200 zł. Nadto oprócz tego wnioskodawczyni z uwagi na swój stan zdrowia wymagała konsultacji kardiologicznych, których koszt wynosi około 200 zł, natomiast mąż wnioskodawczyni domowych wizyt lekarskich, które również były odpłatne.

Zatem, małżonkowie wyłącznie na bieżące opłaty i leczenie, wydawali miesięcznie kwotę 1.962,37 zł. Wobec tego na jedzenie, ubrania oraz na domowe wizyty lekarskie czy konsultacje lekarskie pozostawała im kwota ~~404,74 zł~~. Zdaniem Sądu nie wymaga żadnego komentarza okoliczność, iż w/w kwota nie mogła wystarczyć nawet na jedzenie, wobec czego konieczne było wsparcie członków rodziny.

Dodatkowo należy mieć na uwadze fakt, iż mąż wnioskodawczyni – S. K. wymagał stałej opieki, leczenia i rehabilitacji od 2009 r. Od tego roku wnioskodawczyni ponosiła około 1.150 zł na leczenie męża, wobec czego małżonkowie nie byli w stanie poczynić jakichkolwiek oszczędności na przyszłość.

Nadto podkreślenia wymaga, że sytuacja zdrowotna męża wnioskodawczynie, spowodowała konieczność przeprowadzenia remontu łazienki, celem dostosowanie jej do potrzeb obłożnie chorego mężczyzny. Koszty remontu ponieśli obaj synowie wnioskodawczynie.

Za uznaniem, iż to właśnie zmarły – M. K. (2) przyczyniał się do stałego wsparcia finansowego rodziny, przemawia okoliczność, iż drugi syn Państwa K. – M. K. (3) od kilku lat jest osobą bezrobotną. M. K. (3) zmuszony był zrezygnować z pracy, celem opieki nad chorym 4-letnim synem, a co za tym idzie utrzymanie rodziny spoczywa wyłącznie na jego żonie. Nadto, wszyscy powołani do sprawy świadkowie, w tym w szczególności sąsiedzi wnioskodawczynie, wskazali, że to właśnie M. K. (2) stale wspierał finansowo wnioskodawczynie i że bez jego pomocy wnioskodawczynie nie byłaby w stanie samodzielnie się utrzymać.

Wobec tego, zdziwienie Sądu budzi fakt, iż organ rentowy uznał, że wnioskodawczynie jak i jej mąż byli w stanie bez żadnego wsparcia osób trzecich zaspokoić swoje bieżące potrzeby, a nadto przeprowadzić remont łazienki i zakupić specjalne łóżko dla obłożnie chorego – S. K..

Wobec czego, Sąd uznał, że M. K. (2) bezpośrednio przed śmiercią przyczyniał się do utrzymania wnioskodawczynie jak i jej męża, a co za tym idzie z tytułu śmierci syna w wypadku przy pracy, przysługuje wnioskodawczynie prawo do jednorazowego odszkodowania.

Wysokość jednorazowego odszkodowania Sąd ustalił w oparciu o obwieszczenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 26 lutego 2016 r. (M.P. 2016 poz. 206), zgodnie z którym jednorazowe odszkodowanie dla innego członka rodziny przysługuje w kwocie 13.649,00 zł, gdy obok małżonka lub dzieci do jednorazowego odszkodowania uprawnieni są równocześnie inni członkowie rodziny zmarłego ubezpieczonego lub rencisty (pkt 9 w/ w obwieszczenia).

Wobec powyższego Sąd orzekł jak w punkcie I sentencji wyroku.

W punkcie II wyroku Sąd oddalił odwołanie od decyzji ZUS z dnia 05 kwietnia 2016 r., znak (...) -SER-1-O.- (...).

Zaskarżoną decyzją ZUS odmówił wnioskodawczynie prawa do ponownego ustalenia prawa do jednorazowego odszkodowania po zmarłym w dniu (...) synu M. K. (2).

Zgodnie z art.114 ustawy o emeryturach i rentach z FUS prawo do świadczeń ulega ponownemu ustaleniu na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu, jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji w sprawie świadczeń przedłożone zostaną nowe dowody lub ujawniono okoliczności istniejące przed wydaniem decyzji mające wpływ na prawo do świadczeń.

Z uwagi na fakt, że wnioskodawczynie nie przedłożyła nowych dowodów oraz nie zaistniały owe okoliczności, które nie byłyby znane organowi przed wydaniem decyzji z dnia 5 kwietnia 2016 r. odwołanie w tym zakresie nie zasługiwało na uwzględnienie.

Orzeczenie o kosztach, zawarte w punkcie III wyroku zostało wydane w oparciu o przepis art. 100 k.p.c., zgodnie z którym w razie częściowego tylko uwzględnienia żądań koszty będą wzajemnie zniesione lub stosunkowo rozdzielone.

Mając powyższe na uwadze, w oparciu o powołane przepisy orzeczono jak na wstępie.